

Путівник Ханукою

Що таке свято Хануки?

Ханука – це свято світла. Вогні запалюють на честь чуда, що відбулося під час освячення Храму з нагоди перемоги війська Єгуди Маккабі над армією царя Антіоха в 164 році до нашої ери. Це свято розпочинається 25-го числа єврейського місяця кіслева і триває вісім днів. Ханука – радісне свято, адже ми повернулися до дотримання своїх традицій.

**ПРОЕКТ
КЕШЕР**

Яке значення слова "ханука"?

Слово "ханука" означає "освячення". Ханука, як і Пурім, не релігійне свято з Тори (не Йом тов), тобто в цей день немає чітких суворих правил святкування, хоча склалася певна традиція щодо порядку молитов і трапези.

חג חנוכה שמח!
HAPPY HANUKKAH!

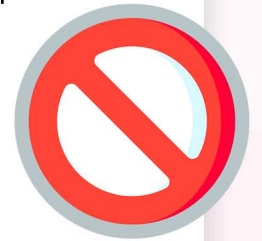

**ПРОЕКТ
КЕШЕР**

Як все було?

Політика заборон:

Після смерті Олександра Македонського, який поважав релігійні аспекти життя юдеїв, у 175 році до н.е. до влади прийшов диктатор Антіох Епіфан. Він став проводити політику утисків: у його правління заборонили вивчати Тору, обрізання, Рош ходеш, дотримання релігійних традицій – особливо кашруту на шабату, сплюндрували Храм, поставили там статую Зевса та самого імператора, осквернили жертвник, та увесь храмовий посуд та світильник.

Після такого приниження та знуцання з найсвятішого, юдеї розпочали повстання, яке увійшло в історію як повстання Макавеїв. Назва Макавей (від арамейського «makaba» – «молот») спочатку була прізвиськом Юди Макавея – сина Маттафії з царського та первосвященницького роду Хасмонеїв, який підняв повстання. А згодом стала застосовуватись до всіх повстанців. Попри невелику кількість воїнів та відсутність зброї, євреям вдалося витіснити армію греків (Антіоха), хоч війна і тривала більше 10 років.

Що було після перемоги?

Після перемоги насамперед вони вирішили впорядкувати розграбований Храм та очистити жертвник та менору. За традицією, у Храмі залишився лише один глечик чистої, не опоганеної загарбниками олії яку можна було використати для храмової менори. Його вистачило б лише на один день. Проте, Вс-вишній зробив диво – олії вистачило на 8 днів горіння – час, необхідний для виготовлення нової. Так Храм був заново освячено.

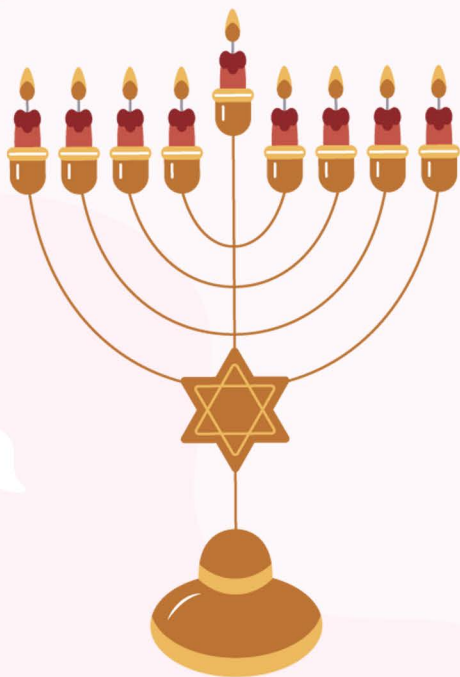
На честь дива щороку запалюють ханукальні світильники, які ставлять у найпомітніших місцях.

**ПРОЕКТ
КЕШЕР**

Менора та ханукальний свічник - є різниця.

Менора (מְנוֹרָה) - менора, букв. «світильник») - золотий семисвічник, який, згідно з Торою, розташовувався в Скинії Зібрання під час перебування євреїв у пустелі, потім і в Єрусалимському храмі до моменту руйнування Другого Храму. Цей світильник є давнім символом для єврейського народу, та навіть знаходиться на гербі Держави Ізраїль. Вона була викувана з цільного шмату золота.

Ханукія - ханукальна менора має не 7, а 9 свічок. Світло ханукальних свічок не можна використовувати з побутовою метою, наприклад, для роботи, читання тощо! За відсутності електрики слід запалити додаткову звичайну свічку для освітлення приміщення.

**ПРОЕКТ
КЕШЕР**

Традиції Хануки.

- Триває святкування вісім днів, і весь цей час запалюють свічки у ханукії вдома та у синагогах, додатково читається молитва «Галель».
- Кількість свічок у свічнику дорівнює дню свята: у перший день горить лише одна свічка, у восьмий – ханукія заповнена повністю. Свічки завжди ставлять зліва направо та запалюють від спеціальної свічки – шамаша, яка запалюється у всі дні свята. Також часто використовують ханукію з оливковою олією замість свічок – аналог тієї, що знаходилася у Храмі.

Ставимо свічки справа на ліво

Запалюємо свічки зліва направо

- Свічки запалюють за годину після заходу сонця, вони мають горіти не менше 30 хвилин. Коли Ханука співпадає з шабатом, то ханукальні свічки запалюють до шабатніх.
- Ханукія ставиться на підвіконня або перед вхідними дверима чи зверху на будинку. У такий спосіб ми виконуємо заповідь «розказувати всім про диво».
- Вважається, що світло від ханукії розсіює темряву та зло, тому і склалася традиція ще й робити добрі справи – допомагати нужденним грошима, щоб кожен міг собі дозволити відзначити свято.

**ПРОЕКТ
КЕШЕР**

Жіноче обличчя свята.

Під час горіння ханукальних свічок жінки можуть не виконувати ніякої роботи, таким чином вони висловлюють подяку Вс-вишньому за чудо Хануки. Також під час свята вшановуються жіночі досягнення в ханукальній історії.

Історія 1:

Існує звичай їсти молочні страви, зокрема з сиру на згадку про диво та героїзм вдови Єгудіт – дочки (за однією з версій, сестри) первосвященника Йоханана Макавея. Вона була дуже красивою і сподобалася полководцю Олоферну, який очолював ворожу армію. Удавши, що приймає залицяння, Єгудіт запросила його на пир, де нагодувала солоним сиром, який викликав спрагу у воєначальника. І Єгудіт щедро підливала йому вина. Сп'янілий Олоферн заснув, а Єгудіт скориставшись його мечем відрубала ворогу голову та принесла її до Єрусалиму. Дізнавшись про смерть свого очільника, армія розбіглась.

Історія 2:

Іншою героїнею, достойною нашої уваги, є Хана та семеро її синів, які відмовилися вклонитися язичницькому ідолу та загинули, освятивши Ім'я Г-спода. Греки, які вдерлися до Ізраїлю, намагалися змусити всіх сімох по черзі вклонитися своєму божеству і покуштувати свинини, що єврею найсуворіше заборонено. Діти Хани відмовилися виконати цю вимогу і були вбиті один за одним на очах у матері. Коли настала черга останнього, наймолодшого з братів, солдати вирішили домогтися свого обманним шляхом. Кинувши на землю кільце, вони попросили хлопчика підняти його. Якби син Хани зробив це, збоку могло здатися, що він кланяється ідолові. Хлопчик розгадав хитрість, відмовився підкоритися і теж був страчений. Втративши всіх синів, Хана наклала на себе руки. До останньої хвилини вона підтримувала кожного, закликала їх освятити своєю загибеллю Ім'я Г-спода. А сьомому синові сказала: «Сину мій, йди до праотця нашого Авраама і скажи йому: «Так каже моя мати: нічим тобі пишатися! Ти побудував один жертовник, а я – сім. Тебе Вс-вишній тільки випробовує на готовність принести жертву, від мене Він зажадав самої жертви».

**ПРОЕКТ
КЕШЕР**

Ханука та діти

Часто Хануку називають дитячим святом. В цей час в Ізраїлі у школах канікули, діти люблять відвідувати родичів. Адже за ашкеназькою традицією заведено дарувати їм гроші – хануке-гелд (їдиш **טעלג-הנוכה**).

Також на свято діти грають у “дрейдл” – крутять дзиґу, на боках якої написані літери єврейського алфавіту, з яких починається скорочений вислів “Диво велике відбулося там”, або “тут” саме у такий спосіб під час заборон і гонінь вивчали алфавіт чи традицію. Нагородою у грі виступають смаколики, як то горішки, солодке.

Запалення свічок. Благословіння для цього.

1. Борух Ато Адой-ной Елой-ейну Мелех Оойлом Ашре Кідешону Беміцвойсов Вецівону Леадлік Нейр Хануко.
2. Борух Ато Адой-ной Елой-ейну Мелех Оойлом Шеосо Нісім Лаавойсейну Байомім Оейм Бізман Азе.
3. Борух Ато Адой-ной Елой-ейну Мелех Оойлом Шеехейону Векіймону Веігїону Лізман Азе. (читається тільки в перший день)

Переклад:

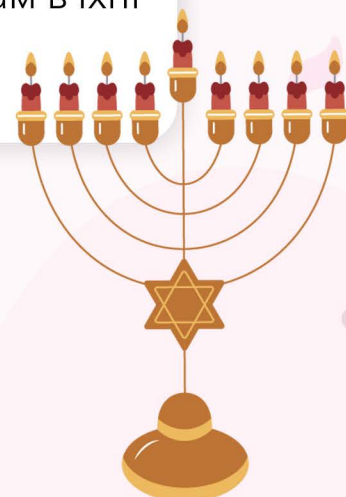
1. Благословенний Ти, Г-споди Б-же наш, Владико Всесвіту, який освятив нас Своїми заповідями і наказав нам запалювати ханукальну свічку.
2. Благословенний Ти, Г-споди Б-же наш, Владико Всесвіту, що створив чудеса для наших батьків у ті дні, в цей же час.
3. Благословенний Ти, Г-споди Б-же наш, Владико Всесвіту, що дав нам існувати, підтримав нас і дав дожити нам до цього часу.

Після запалення свічок прийнято співати чи читати наступне:

А нерот а лану ану мадлікім. Аль га нісім, аль га ніфлаот аль га тешуот Ве аль га мільхамот. Ше асіта лавотейну бе ямім га гем бе змін га зе.

Ці свічки ми запалюємо в пам'ять про дива та чудеса, спасіння та війни (перемоги), які Ти дав нашим батькам в їхні дні у цей час.

**ПРОЕКТ
КЕШЕР**

Проект Кешер в Україні пропонує цього року додати особливе благословіння за Україну, яке читатимуть євреї в усьому світі у Дні Хануки.

Благословенний Ти, Г-споди Б-же наш, Сотворитель світла, Творець темряви, Сотворитель миру, Творець всього сущого, Той, Який осяє землю і милостиво дає світло всім, хто живе на ній, і щоденно поновлює справу творіння.

За дива і за величні діяння, та за спасіння, яке Ти здійснив для наших предків у ті дні, в цю пору року.

Благаємо, заступись, у Твоїй безмірній милості, за народ України в час його лихоліття.

Ти віддав сильних в руки слабких, і численних в руки небагатьох, і встановив ці вісім днів Хануки для подяки і прославлення величного імені Твого.

Blahosloven Ty, Hospody B-ge nash, Sotvorytel svitla, Tvorets temriavy, Sotvorytel myru, Tvorets vsioho sushchoho, Toi, Yakyi osiaiuiie zemliu i mylostyvo daie svitlo vsym, khto zhyve na nii, i shchodenno ponovliuie spravu tvorinnia.

Za dyva i za velychni diiannia, ta za spasinnia, yake Ty zdiisnyv dlia nashykh predkiv u ti dni, v tsiu poru roku.

Blahaiemo, zastupys, u Tvoii bezmirnii mylosti, za narod Ukrainy v chas yoho lykholittia.

Ty viddav sylnykh v ruky slabkykh, i chyslennykh v ruky nebahatokh, i vstanovyv tsi visim dniv Hanuky dlia podiakly i proslavlennia velychnoho imeni Tvooho.

Blessed are You, our God, Former of light, Creator of darkness, Maker of peace, Creator of all things, the one who illuminates the earth and provides light for those who dwell on it, with compassion; renews the work of creation every day.

For the miracles and for the mighty acts and for the salvation that You have done for our ancestors in those days in this season.

Please stand up in your great great mercy for the people of Ukraine in their time of distress.

You turned over the strong in the hand of the weak, and the many in the hand of the few, and established these eight days of Hanukkah to give thanks and praise to your great name.

**ПРОЕКТ
КЕШЕР**

Далі прийнято співати святковий гімн на честь очищення Храму.

Маоз цур
Маоз цур йешуаті
Леха нае лешабеах,
Тікон бейт тфілаті,
Вешам тода незабеах.

Леет тахин матбеах,
Міцар гаменабеах.

Аз егмор, бешир мізмор,
Ханукат амізбеах.

переклад:

*Твердине мого спасіння!
Тобі належить нам дякувати.
Вібудуй Храм моєї молитви.
І там ми принесемо жертву подяки.
Коли Ти приготуєш нам перемогу
Від ворога-осквернителя
Тоді ми з піснею подяки
Закінчимо освячення жертовника (Храму).*

**ПРОЕКТ
КЕШЕР**

Мелодії, які можна послухати на Хануку

Французька мова: [Youtube](#)

Естонська: [Youtube](#)

Іспанська: [Youtube](#)

Английська: [Youtube](#)

Іврит: [Youtube](#)

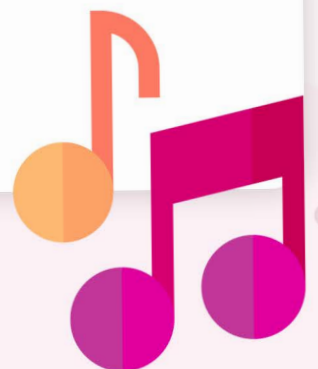

Їдиш: [Youtube](#)

Корейська: [Youtube](#)

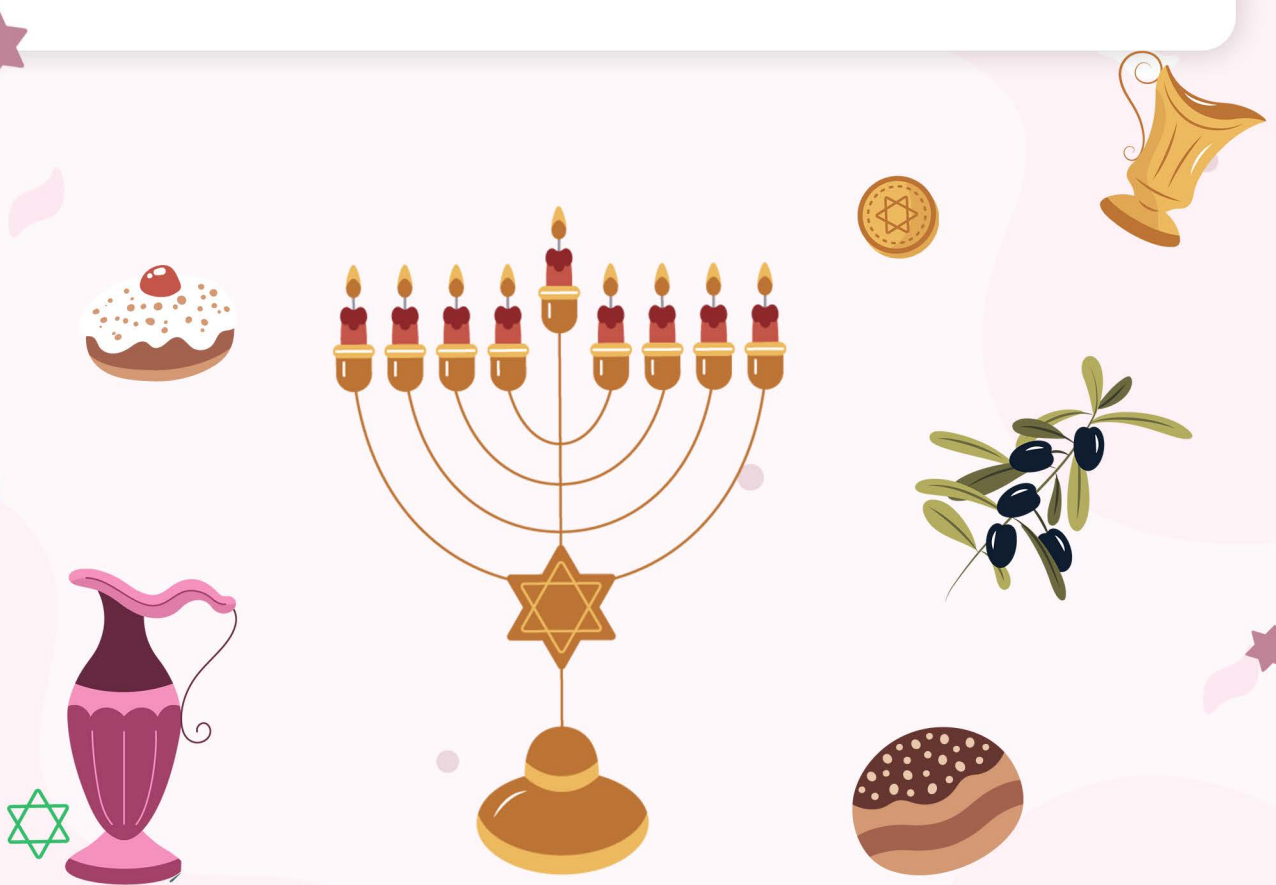
Українська: [Facebook](#)

**ПРОЕКТ
КЕШЕР**

Більше про історію Хануки ми можемо почитати у єврейських історичних або апокрифічних книгах:

- Йосип Флавій "Юдейська старовина"
- Книги Маковіїв 1, 2
- Книга Юдити
- Вавилонський Талмуд, трактат Шабат 21, 2.
- Рамбам "Мішне Тора", Зманім, Ханука, 3
- Художня література: Шолом-Алейхем оповідання "Хануке гелд", "Дрейдл"
- Ісаак Башевіс Зінгер "Ханукальні оповідання", "Вогні, що згасають".

**ПРОЕКТ
КЕШЕР**